

POSLÁNÍ DOMINIKÁNSKÉHO TERCIÁŘE

bratr Rafael

Dominikánský řád se za dobu svého více než sedmisetletého působení rozrostl do mnoha větví, které ve své celistvosti tvoří jednu dominikánskou řádovou rodinu. V této rodině mají již od samého počátku nezastupitelné místo také ti křesťané, kteří žijí svoje povolání ve světě, mají svoje rodiny a každodenní zaměstnání, svoje obyčejné starosti a radosti a přesto anebo snad právě proto jsou vedeni Duchem svatým k životu podle ducha a charismatu sv. Dominika a jsou včleněni do Řádu zvláštním slibem podle příslušných pravidel. Tito bratři a sestry od nepaměti tvořili spolu s některými diecézními kněžími a jáhny tzv. Třetí řád sv. Dominika. I tato větev Kazatelského řádu dává především v posledních dvou stoletích vyrůst řadě výhonků. Tertius ordo stojí při zrodu asi 130 kongregací sester dominikánek, jejichž posláním je apoštolátní práce, vznikají sekulární instituty jako Caritas Christi, Dílo blažené Zdislavy, laici vytváří tzv. Laická sdružení sv. Dominika, obdobná bratrstva vznikají i pro diecézní kněze a jáhny atd.

Pro praktický život není snad ani tak důležité, jaké označení jednotlivé výhonky III. řádu nesou v té či oné době, zda se ku příkladu v případě laiků držíme v běžné mluvě striktně nového označení Laické sdružení sv. Dominika, jak to činí ku příkladu naši bratři a sestry v severoamerických provinciích, nebo zda preferujeme spíše tradiční název III. řád, jako je tomu v Australsko - novozélandské provincii. Daleko důležitější je věrnost našemu poslání, které jsme přijali ve křtu a které dále opatřil Duch svatý pečeti sv. Dominika. Posilování bratrským společenstvím máme vydávat svědectví především o vlastní víře. Máme být pozorní k potřebám lidí své doby a sloužit pravdě podle příkladu sv. Dominika, sv. Kateřiny Sienské a našich předchůdců, kteří ozářili život řádu a církve zvláštním způsobem.

Již od nepaměti je obřad přijetí do Řádu tzv. oblačka spojen s požadavkem oblečení se do „nového člověka“. Stanovy III. řádu sv. Dominika používané v minulém století význam změny, která se má v člověku odrážet přijetím do řádového společenství připomínají, když říkají: „Prvé, než kdo do řádu vstoupí, má své dluhy (má-li jaké) zaplatiti, s nepřátelei se smířiti a závěť učiniti.“ V dnešních stanovách Laických sdružení sice podobné ostře formulované požadavky již nenalezneme, přesto ovšem při přijetí kandidát přijímá nový program svého života v podobě platných stanov a ku pomoci dostává nového patrona - je mu dáno nové řádové jméno. Také symbolické oblečení do řeholního oděvu - hábitu, není jen něčím vnějškovým, co má přinést jen smyslový efekt, ani nejde o nějakou nostalgickou libůstku. Slovo hábit totiž nenaměná jen ten kus látky ve formě řeholního oděvu, ale je to také habitus jako ctnost, čili to, co uschopňuje člověka konat dobro pevně a nenuceně. Tento habitus se má stát naší novou přirozeností a jeho výsledkem je stálost v jednání. K rozvoji těchto habitů, které ve svém důsledku mají u nás vést k připravenosti hlásat Boží slovo, nás má vést především čl. 10 stanov, který specifikuje hlavní zdroje, ze kterých máme čerpat pokrok ve vlastním povolání. K těmto zdrojům patří mimo jiné četba Písma svatého, pokud je to možné každodenní účast na liturgii, ustavičné studium zjevené pravdy, slavení liturgie hodin spolu s celou dominikánskou rodinou, obrácení srdce duchem a praxí evangelijní kajícnosti, časté přijímání svátosti smíření atd.

Stotožnění se s novým posláním pak vrcholí při slibech a to jak časných, tak věčných. Věrnost stanovám, v nichž je obsažen duch evangelijních rad, kterou slibujeme, ovšem nemá plynout z nějakého donucení, či pocitu strachu, ale z lásky a z důvodu naší cti. Složením slibu - lat. professio (přesto že není kanonický) jsme naším otcem Dominikem povoláni k profesionalitě,

kteřá se má začít odrážet především ve vnitřním duchovním životě. Tento slib nás tedy nejen v příslušné a odpovídající míře zavazuje (v případě členů LS nikoli pod hříchem), ale také nás vnitřně spojuje s celou duchovností Dominikánského řádu. Terciát, či laikát, má sice specifické postavení v tom, že je určen pro lidi žijící ve světě, nemá ale specifickou duchovnost. Kdo se nedokáže, především skrze odpovědné chápání toho, co se mu pro jeho členství v Řádu dostává (a to jak v povinnostech tak v právech), ztotožnit s touto dominikánskou duchovností je marně a naplano členem řádu.

Cesta k dominikánské profesionalitě ovšem nemůže spočívat v nějaké suché a bezduché aplikaci pravidel stanov, ale vyrůstá z jejího přijetí, jako něčeho, co nám Bůh zcela nezaslouženě poskytuje. Kdo se nesnaží otevřít pro Boží dary svoje srdce, ať nevěří, že mu stačí číst a nemít pomazání, spekulace bez zbožnosti, zkoumání bez úžasu, bádání bez jásotu, pracovitost bez úcty, věda bez lásky, pochopení bez pokory, studium bez milosti Boží, zrcadlo bez Bohem darované moudrosti (sv. Bonaventura).

Co je terciářským ideálem?

John Rubba OP

Dominikánští terciáři jsou zavázáni, aby usilovali o dokonalost, dokonalost Evangelia. Povolání k této dokonalosti je nadpřirozené, všeobecné: „Budete tedy dokonalí, jako je dokonalý Váš nebeský Otec.“ (Mat. 5,14)

Jestliže Bůh vybízí terciáře k dokonalosti, poskytuje také dostatečnou milost k jejímu dosažení. Ježíš nás neklame, že má víru v naši lidskou přirozenost. Zná naši slabost, ale řekl: „S Bohem je vše možné“. (Mat. 5,26) Terciáři nehledají dokonalost jen svými vlastními silami, ale jelikož jsou povoláni, dostává se jim také pomoci, a to rozdílením ohně milosti v nich a vedením pravidly, které jim dal Duch svatý. Dokonalost evangelia je dokonalostí lásky - "Bůh je láska, a kdo zůstává v lásce, zůstává v Bohu a Bůh v něm." (I. Jan 4,16) Naplněn touto láskou musí se dominikánský laik (terciář) chopit obnovy časného řádu jakožto svého zvláštního závazku ve spolupráci s ostatními křesťany a usilovat o spravedlnost Božího království. Každý jeho skutek by měl být živým výrazem lásky. Tato pobídka k dokonalé lásce vytváří trojí rozměr, zlatý řetěz, který pojí Boha, terciáře a bližního v jednotu. Láska terciáře je naplněním Božího zákona a terciářova řádu. Sebeopševčováním se stává dokonalým v předávání plodů osobní kontemplanace druhým.

Srovnává je řeholi sv. Františka s řeholí sv. Dominika, pravil Pán sv. Kateřině: „Každý řád vyniká v jednotlivé ctnosti. Chudoba náleží zvláště mému chudému Františkovi, který založil svůj řád na lásce k této ctnosti. Tvůj Otec Dominik, můj syn, si přál, aby se jeho synové věnovali výhradně mé cti a spáse duší (Honor Dei et salus animarum - pozn. překl.) prostřednictvím světla vědění. Toto světlo ustanovil jako základ k vykořenění bludů, které vyvstaly v jeho době, a tak se ujal služby mému jednoroznému Synu, Slovu. Ten byl světlem, které jsem dal světu skrze Marii. U kterého stolu živí své syny světlem vědění? U stolu Kříže.“ (Dialog sv. Kateřiny) Pro Církev je velmi prospěšné, aby každé společenství mělo svou vlastní tvářnost a účel. Proto věrné poznání a dodržování řehole by mělo být ve shodě s duchem jejího zakladatele, stejně jako všechny jednotlivé cíle a zdravé tradice, které voří dědictví každého společenství. Všichni terciáři nejsou schopni účinného apoštolátu nebo hluboké kontemplanace. Jejich apoštolát se přirozeně liší v druhu a stupni a Duch svatý je jemně vede k sobě bez újmy na jejich svobodě či osobnosti. Stupeň milosti a slávy se může lišit v

míře jejich přizpůsobivosti duchu řádu, který je vnějším výrazem Boží vůle vzhledem k nim. „Přidrž se ustanovení, drž jej, neboť jest tvým životem.“ (Přísl. 4,13)

Laičtí dominikáni musí stavět na základě hrdinů a hrdinek řádu Kazatelů „až se sejdem v jednotu víry a poznání Syna Božího.“ (Efez. 4,11) Na dvojitých křídlech lásky a božského vědění se Růžena z Limy stala nevěstou Kristovou a první svatořečenou terciářkou Nového světa. Blahoslavená Sybilliána, slepá terciářka, strávila 64 let chválou Boha v maličké poustevně při kostele bratří. Blahoslavený Albert z Bergama, když ovdověl, zachovával řeholi při putování od svatyně ke svatyni po Evropě a Svaté zemi. Blahoslavená Marie Bartolomea, invalidní terciářka, dosáhla dokonalosti na lůžku bolesti celého života. Bl. Markéta z Castella, zmrzačená, slepá, kulhavá, zavržená rodiči, tápala svou osamělou cestou k Bohu skrze nekonečné pokořování se, působené láskou a duchem odpuštění. Blahoslavený Dominik An-Kham, bohatý vietnamský terciář a otec mučedníka, učinil svůj dům útočištěm křesťanských mučedníků za pronásledování v minulém století, a když odmítl šlapat po kříži, byla mu sřata hlava.

Na závěr předkládám pozoruhodný dopis pěti mladých vietnamských terciářských noviců uvězněných v tygří kleci, před tím, než byli odsouzeni na smrt kvůli obraně víry. - „Všichni jsme novicové třetího řádu sv. Dominika a můžeme zachovávat posty předepsané naší řeholí po většinu dní, ale ne vždy. Proto prosíme otce novicmistra, aby poskytl úlevu a prominutí svým dětem. Navíc žádáme o svolení vykonat sliby třetího řádu zmírněné řehole a prosíme otce, aby připustil a přijal naši profesi, zde napsanou, jako bychom ji složili do jeho rukou. Proto tedy ke cti všemohoucího Boha, ...“ Všech pět terciářů bylo uškrceno 19. prosince 1839. Jejich noviciát byl dokonán ve slávě nebes.

Z knihy Third Order of St. Dominic by John Rubba OP přeložila sestra Michaela III.OP

Velká myšlenka

R. Dacíka OP, Cesta apoštolské svatosti.

Žádná velká myšlenka není neplodná. Úrodná země, ze které raší bohatý život, semínko, které se rozrůstá ve velký strom, to jsou obrazy velké myšlenky. Myšlenka plodí slovo a slovo plodí čin. Proto velikost díla je úměrná velikosti myšlenky a pohled na účinky nás vede k obdivu příčiny. Tak i velké dílo, které po sobě zanechal svatý Dominik, dílo, které stále roste a přináší vždy nové ovoce, mluví o velké myšlence, která stála na jeho počátku.

Když se nad touto skutečností zamýšlí velký francouzský kazatel P. Lacordaire, tak píše: "Stvořením bratří kazatelů vyvedl Dominik z pouště mnišské šiky a ozbrojil je mečem apoštolátu." To byla velká myšlenka, která znamenala revoluci ve středověkém řeholním životě. Z mnichů, uzavřených v tichu klášterních cel, z mnichů, pějících slávu tvůrci, se stávají apoštolé, opouštějící tichou celu kláštera a kostelní chór, kteří jdou zachraňovat nesmrtelné duše. Velikost Dominikovy myšlenky spočívala v tom, že ponechává bratřím strohost a posvátnost mnišského života, ale zároveň dává tomuto životu bezprostřední apoštolský cíl. Vše má totiž podle našeho otce Dominika sloužit ke spáse duší.

To byla jedna myšlenka, která měla nesmírný dosah v tehdejší církevní a řeholní životě. Druhou myšlenku, která je doplňkem první, charakterizuje Otec Lacordaire takto: "Stvořením Třetího řádu uvedl řeholní život až do středu rodinného krhu. Svět se naplnil mladými

manžely, mladými dívkami, vdovami a lidmi všech stavů, kteří nesli veřejně znamení řeholního řádu a zavazovali se k jeho úkonům zbožnosti ve skrytu svého příbytku. Tito lidé oblékali šat svatého Dominika a naroubovali se na jeho kmen, aby žili z jeho mízy, zachovávající si při tom svou přirozenost. Navštěvovali kostel svého řádu, účastnili se modliteb bratří, žili ve stínu jejich přátelství a podle svých schopností následovali jejich ctnosti. Již nevěřili, že je nutné utéci ze světa, chce-li se kdo pozvednout k následování svatých. Každá místnost se mohla stát řeholní celou a každý dům thebskou pouští - kolébkou mnišského života."

Tato velká myšlenka sv. Dominika je pak shrnuta a vyjádřena slovy v několika prvních bodech Stanov našeho III. řádu (dnes Laických sdružení sv. Dominika): "Kristovi učedníci žijící ve světě se mocí křtu a biřmování podílejí na prorockém, kněžském a královském úřadě našeho pána Ježíše Krista.....Někteří z nich jsou vedeni Duchem svatým podle ducha a charizmatu sv. Dominika a jsou včleněni do Řádu zvláštním slibem podle příslušných pravidel.....Jejich duchovní život i služba Bohu a bližnímu má v Církvi zvláštní charakter. Jako členové Řádu se podílejí studiem, modlitbou a kázáním na jeho apoštolském poslání způsobem odpovídajícím laickému stavu." Terciáři nejsou sice řeholníky v plném slova smyslu, protože k podstatě řeholního života náležejí tři slib chudoby, čistoty a poslušnosti, k jejichž uskutečňování se terciáři přímo nezavazují. Přesto náleží k velké řádové rodině sv. Dominika. Je to jedna rodina, která je vedena jednu myšlenkou velkého apoštolátu a čerpá z jedněch zdrojů velké řádové tradice.

Dominikánský terciář je tedy apoštol, jenž rozdává z vnitřní náplně. Jeho duše je plná Boha, jenž touží dát se druhým. Je-li v rodině, pečuje nejdříve o to, aby celá rodina žila podle učení evangelia. Je-li jeho práce ve škole, vidí ve svěřených dětech předmět svého apoštolského poslání. Pracuje-li veřejně, je jeho práce vedena láskou, která nezná závist, které leží na srdci jen rozkvět Kristova království v duších bližních. A je-li jeho práce skrytá, je to práce apoštolské oběti a apoštolské modlitby. Tím, že pečuje stále o svůj vnitřní růst, tím napomáhá také druhým k pokroku, protože jeho příklad má táhnout, strhovat a zapalovat.

Poznání a pochopení velké myšlenky svatého Dominika vyvolává v duši člověka pojem závaznosti. Přijmout velkou myšlenku znamená uskutečnit ji. Protože každá velká myšlenka má dalekosáhlé důsledky v praktickém životě, znamenalo by nepracovat na jejím uskutečnění zradu na samém lidském rozumu. Všechny velké myšlenky a velká díla vyžadují také úměrně velké oběti. Ale jak se můžeme leknout obětí, když hoří naše duše pro velký ideál. Člověk jenž miluje, je schopen pro svou lásku překonat všechny překážky, které se mu staví do cesty. Slabý je jen ten, kdo zná jen malý cíl. My však nejsme a nesmíme být slabí, protože náš cíl je velký. Jsme silní velkou myšlenkou svatého Dominika.